

СТАНОВИЩЕ

От **проф. д-р Орлин Дворянов** (СУ „Св. Климент Охридски“).

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“,
специалност: 05.08.04. „Изкуствознание и изобразително изкуство“

Тема:

МУЗИКАЛНИ АНАЛОГИИ В АБСТРАКТНОТО ИЗКУСТВО

Автор на дисертационния труд:

Аксиния Александрова Пейчева

Научен ръководител:

Проф. д-р Олег Гочев

Представеният дисертационен труд с автор Аксиния Пейчева отговаря на формалните изисквания към докторантските изследвания в областта на изкуствознанието и изобразителното изкуство. Общият обем е 188 стр. като от тях същинската част на текста е 175 стр. Добро впечатление прави голямото количество ползвана литература. В библиографията са посочени 101 източника, както на български, така и на немски и английски език. Приложението към труда съдържа 80 илюстрации. Авторефератът е представен в рамките на 48 стр. в конспективен вид, научна новост и приноси, както и списък на публикациите по темата. Те са две на брой и в момента са под печат.

Темата на труда е с трансдисциплинарен характер, тъй като предполага проследяване и изследване на сложните взаимовръзки между музиката и визуалните изкуства в продължение на периода от началото на ХХ век до днес. Целите и задачите на дисертационния труд са формулирани достатъчно ясно и съответстват на представения текст. При извеждането на общата структура на изследването е постигнат добър баланс. Текстът следва логична линия на развитие. Използваната методика до голяма степен се базира върху емпиричния и аналитичния методи.

Настоящият труд е съсредоточен върху един твърде интересен проблем, а именно за визуалния превод на музиката в абстрактното изкуство. От една страна, разглеждана в глобален мащаб тази връзка не само е в постоянно развитие, но и се налага да бъде преосмисляна периодично от художниците, архитектите и артистите работещи в различни сфери на изкуството.

Първа глава съдържа представяне на научните основания за аналогия между цвят и звук. Следват представянето на понятийния апарат, който ще бъде използван по-нататък и кратък исторически преглед на понятието „визуален превод на музиката“. Засегнат е въпросът за звука и цвета като физични, природни прояви. По-нататък авторът разглежда „визуалния превод“ по отношение на абстрактното изкуство като съвсем основателно се опира на теоретичните постановки на Кандински, Алберс, Чурльонис, Клее, Купка, Делоне, Итън, Файнингер, Нойгеборен и др. Обърнато е внимание на визуалната музика и музиката на случайността (Кейдж). На базата на тази първа част от изследването Аксиния Пейчева извежда елементите на „визуалния превод“, което се явява важната стъпка за по-нататъшната ѝ работа.

Авторът на дисертационния труд достига до същността на изследването си в глава 3-та, в която не само поднася информация за най-актуалните експерименти в области като хибридно изкуство, саунд арт, био арт и др., но и коментира през призмата на „визуалния превод“ формите на интерактивното и дигитално изкуство и бъдещото му развитие. Осъзнавайки сложността и новостта на явленията, които подлага на изследване, Аксиния Пейчева се стреми детайлно да навлезе във възможно повече техни аспекти като накрая поставя и трудния въпрос „какъв ще бъде художественият синтез между изкуствата и науката в бъдеще?“. Отговорът разбира се ще бъде даден в близките години от следващите поколения художници.

Значимостта на изследвания проблем в научно-теоретичен план се заключава именно в стремежа да се анализира новата ситуация разгърнала се във връзка с навлизането на света в информационната епоха. Изследването води към създаване на обобщена представа за настъпилата промяна на различни нива на функциониране на съвременното общество и свързаната с нея метаморфоза в изкуствата. С промяната в същността на комуникацията и начина на живот в световен мащаб се променят и концепциите, изразните форми и средства на изкуството.

По отношение на основната част от текста смятам, че е използван академичен език, който на моменти се усложнява поради това, че се представят както на български, така и на английски имена на автори и художествени произведения свързани с изследваната област. Забележката ми е свързана с това, че не винаги се спазва единен принцип при представянето им. Коректно е изписването на български да е последвано от изписването на английски поставено в скоби, което в повечето случаи е направено. Не много често, но все пак забележимо, се появява обратния принцип или изписването

единствено на английски. Най-отчетливо това проличава на стр. 118. Цитирам: „*Братята Франсоа Башет (Francois Baschet) (1920-2014) и Bernard Baschet (Бернард Башет) (1917 – 2015) са пионери в областта на звуковата скулптура.*“

Положителен обаче е фактът на наличието на малък брой технически грешки в текста, защото при повечето докторантски изследвания, които съм рецензирал напоследък множеството грешки се явяват сериозен проблем.

Що се касае до приносите на труда, те според мен, биха могли да се сведат до следното:

Първо: Аксиния Пейчева е положила значителни усилия да подбере и анализира голямо количество специализирана информация свързана с постиженията на световно известните съвременни художници в областта на новите технологии, да я организира и систематизира по начин, който спомага пряко за извеждането на система за навлизане в принципите на визуалния превод.

Второ: Изведени са с голяма яснота и последователност елементите на визуалния превод (94-103 стр.) и етапите на осъществяването му в контекста на теориите на комуникацията (157-167 стр.).

Трето: Важното авторско постижение е осъществяването на систематизация по отношения на понятията и същностните различия, тематичните и технологичните раздели и други важни параметри в областта на визуалния превод.

Подчертавам, че конкретната тема в този широк обхват не е засягана в съвременния български контекст. Динамиката, с която се развиват новите технологии предполага сериозни и навременни усилия в посока на адаптация към появата на всичко ново в разглежданата област. Свидетели сме на грандиозна промяна в мисленето и начина на живот на хората в съвременното общество, в реализацията на която изкуството е призвано да се намеси по кардинално нови начини.

За това, с пълна убеденост, предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Аксиния Александрова Пейчева.

12. 04. 2019 г.

Гр. София

(Проф. д-р Орлин Дворянов)

